

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKÜ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

A helyzethez.

Zombor, 1905. június 27.

A választások lezajlása óta nem igen foglalkoztunk politikai kérdések megvitatásával. A nemzet meghozta az ítéletét; úgy véltük, hogy ezelőtt az ítélet előtt meg kell hajolni mindenkinek, így természetesen nekünk is, akik a mai többség ellen küzdöttünk. A kisebbséghez kerültünk mi is az ítélet után, bár régi tiszta, hazafias meggyőződésünk által szentesített elveink nem változtak, nem óhajtottunk rekriminációkba bocsájtkozni, mert szerintünk helytelen lett volna az amugy is igazított kedélyeket céltalan cikkekkkel ingerelni.

Ezzel a tartózkodással hozzá akarunk járulni azon egyedüli helyes eljárás megteremtéséhez, hogy az ítélet után félre kell tenni mindenféle harci fegyvert s módot kell adni békés, hazafias türelemmel arra, hogy az új többség s a kisebbségben maradt régi többség egymást megértve, a magyar nemzet ügyét előbbre vigye.

A politikai helyzet azonban legutóbb oly fordulatot vett, hogy a félreértések elkerülése végett kénytelenek vagyunk mi is már pusztán régi barátaink és olvasóink iránt érzett tiszteletünkben folyólag is szerény véleményünket és álláspontunkat röviden körvonalozni.

Tesszük ezt minden célzat nélkül és minden befolyástól menten.

Lapunk mindig a 67-es szabadelvű politikai iránynak volt a hive. Ezen politikai irány lelkes támogatásával mindenkoron a magunk szerény körében és szerény eszközeivel egy célt kívántunk szolgálni: a magyar haza érdekeinek előmozdítását. Ez volt mindig az egyedüli szent célunk, amint annak a pártnak sem volt és nem lehetett soha más célja, amely pártot mi is támogattunk.

Ma a magyar haza érdekei veszélyben vannak. Veszélyben van az ország szentsége: az alkotmány.

Csak a régi szent elveinkhez vagyunk hűek, ha ilyen komoly helyzet-

ben félretesszünk minden politikai elvet és kizárólag a tiszta magyar hazaszeretetre hallgatunk, ami minden embernek, aki magyarnak vallja magát, kötelessége.

Az imparlamentáris kormány megalakulása és a leszavazás után is tovább folyó fungálása bennünk is ép oly hazafias felháborodást keltett, mint minden más igaz magyarban.

Alkotmányunk veszélyét látjuk ebben a dologban, épen ezért kötelességünknek tartjuk, ha szükséges, szerény fegyvereinkkel ellene küzdeni. Ha a magyarnak ezeréves alkotmányát veszélyeztetik, akkor sorompóba kell állani mindenkinek és megvédeni azt, amit az ősök annyi vér árán megszerettek s amit jogtalanul akarnak elvenni vagy megnyirbálni. Le kell dölni a válaszfalakat, meg kell semmisülnie az ellentéteknek és az ilyen törekvés ellen vállvetve, közös erővel kell küzdenünk.

Ez a mi programmunk a mai súlyos viszonyok között.

Bácsmege állásfoglalása.

— A vármegye közgyűléséből. —

Zombor, 1905. június 28.

Igen zajosan, szokatlanul hevesen kezdődött ma délelőtt vármegyénk évnegyedes közgyűlése. Fernbach Károlynak alább közölt indítványa került tárgyalás alá mindjárt az alispáni jelentés után. Az állandó választmány ugyanis az indítványt nem tette magáévá, hanem lényegében azonos, de mégis némileg eltérő javaslatot terjesztett elő. Fernbach Károly indítványát fentartotta s így a közgyűlésen heves, szenvedélyes vita indult meg, amelynek befejezéséül névszerinti szavazás útján 82 szóval 80 szavazat ellenében Fernbach Károly indítványa fogadtatott el.

A közgyűlés ezen részének lefolyásáról alább részletes tudósítást közlünk. Itt csak egy megjegyzésre szorítokunk. Úgy az indítvány, mint a javaslat — szerintünk — hazafias szempontból teljesen kielégítő. Bármelyik vált volna határozattá, Bácsmege közönsége önmagához méltóan és a komoly

viszonyoknak mindenben megfelelőleg határozott volna. Azt sajnáljuk tehát, hogy a vármegye közönsége nem egyhangu határozatot hozott.

Ez mindenesetre impozánsabb és az ügyhöz méltóbb lett volna. Ma azonban — úgy látszik — a pártszenvedély még nem csillapult le egészen, a mi kétségtelenül rovására van az ügynek.

*

A közgyűlést Latinovits Pál főispán pontban 9 órakor nyitotta meg és a következő szép beszéddel emlékezett meg József főherceg elhunytáról:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Mielőtt a tárgysorozatra áttérnék, engedjék meg, hogy megemlékezzem a legmagyarabb kir. herceg, József főherceg elhunytáról.

Minden igaz magyar ember szívét gyász fogta el, midőn bejárta az országot az a vész-hír, hogy a legmagyarabb kir. herceg elköltözött az élők sorából. Mert József kir. herceg minden ízében magyar ember volt, mindig lelkes támogatója a magyar ügynek nemcsak szóval, hanem tettel is.

Az ő érdeme, hogy csak egyet említsék a sok közül, a m. kir. honvédség megalakítása és fejlesztése is. Neki köszönhető, hogy a magyar honvédség immár el van ismervé, hogy a magyar honvédség az európai legjobb csapatokkal vetekedik.

Nem volt jótékonycélu intézmény, a melynek a megboldogult szóval és tettel igaz pártfogója nem lett volna. Nagy kiterjedésű birtokain valóságos mintagazdaságot folytatott és az állattenyésztés és magtermelés terén a magyar gazdaközönség sok fontos és hasznos újítást köszönhet neki.

A vármegye díszes koszorút helyezett koporsójára és temetésénél testületileg képviseltette magát. Ezennel tisztelettel indítványozom, hogy a jegyzőkönyvben emléket örökítsük meg és tisztelettel indítványozom azt is, hogy családjához és özvegyéhez részvét-irat intéztessék.

Az indítványt általános helyesléssel egyhangulag elfogadta a közgyűlés.

Ezután következett az alispáni jelentés a közügyek állapotáról, melynek felolvasása után Fernbach Károly országgyűlési képviselő bizottsági tag olvasta fel indítványát a törvényhatóságnak az imparlamentáris kormánnyal szemben való állásfoglalása tárgyában. Az indítvány szövege a következő:

Fernbach Károly indítványa.

Hazafias aggodalom tölti el a vármegye törvényhatósági bizottságát annak láttára, hogy az ország ügyeinek vezetését egy a képviselőház osztatlan egésze által

imparlamentalisan tartott s a magyar alkotmány szellemével ellentétes, pártokon kívüli kormány vette át.

Az országgyűlés az 1867: X. t. c. tiltó rendelkezése dacára törvényen kívüli állapotban elnapoltatván, a törvényhatóságokra, mint az alkotmány védbástyáira hárul a feladat, hogy az alkotmány épségben tartása felett őrkdjenek s az alkotmány ellen intézendő bármely támadást visszaverjenek. Ez okból kimondja a törvényhatósági bizottság:

I. Minden olyan kormányzati rendszer ellen, mely kész az országgyűlés kifejezett akarata ellen is kormányozni; mely a képviselőházban történt leszavaztatás dacára is helyén marad; mely az ország közvagyonára és a befolyandó közjövödelmek felett a képviselőház egyenes tilalma ellenére, tehát törvénytelenül rendelkezik; amely a véderő kiegészítését, illetve létszámának fenntartását akár ujoncozás által, akár a póttartalékosok behívásával, vagy a három évet hiszolgált védkötelesek visszatartásával akarja alkotmányellenesen eszközölni; amely a kereskedelmi szerződésekre vonatkozólag idegen államokkal tárgyalásokba bocsájtkozik; s végre, amely a közös ügyek fedezésére a magyar állampénztárból a képviselőház tilalma ellenére bármily összeget kiszolgált, — a vármegye törvényhatósági bizottsága ünnepélyesen tiltakozik.

II. Már most kijelenti, hogy a netalán kibocsájtandó törvényellenes kormányrendeletekkel szemben az 1886. XXI. t. c. 19. és 20. §§-aiban fentartott jogaival teljes mértékben élni fog, illetve az őt, mint az alkotmány védbástyáját terhelő kötelességet habozás és ingadozás nélkül teljesíteni s az országgyűlés által meg nem szavazott adók tényleges behajtását s a meg nem ajánlott ujoncok tényleges kiállítását meg fogja tagadni.

III. Köztisztviselőit és a hatósága alatt álló Zenta város tisztviselőit és a községek előjáróságait eltiltja attól, hogy egy alkotmányellenes kormány fennmaradását támogassák, s netalán kibocsájtandó törvényellenes rendeleteit — bárki útján intéztetnének azok hozzájuk — az alkotmány iránt tartozó hűségük és letett esküjük ellenére végrehajtsák. Különösen eltiltja őket attól, hogy meg nem szavazott adók beszédésében és beszolgáltatásában és meg nem szavazott ujoncok előállításában bárminemű részt vegyenek.

IV. Utasítja az alispánt, hogy a hozzá netalán intézendő törvényellenes kormányrendeleteket az 1886. XXI. t. c. 68. §-ának c) pontja értelmében haladéktalanul s végrehajtásuk előtt a bizottsági közgyűlés elé terjessze.

V. A vármegye törvényhatósági bizottsága számít tisztviselőinek és a vármegye polgárságának kipróbált hazafiságára, s viszont kijelenti, hogy bármiféle sérelemért, ami a tisztviselőket törvényes eljárásukért netán érhetné, teljes elégtételt fog nyújtani, s egyuttal a tisztviselők működésének támogatására s a vármegye hatóságai egyöntetű eljárásának elősegítésére egy 80 tagu bizottságot küld ki, amely bizottság különös intézkedése tárgyává teszi, hogy a tisztviselői kar anyagi megélhetését biztosító tervet dolgozzon ki az esetre, ha a kormány valamely tisztviselőt alkotmány-szerű eljárása miatt állásától vagy javadalmazásától megfosztana.

VI. A vármegye ezen bizottság elnökének és alelnökének megválasztását s a bizottságnak más tagokkal és a társadalom egyéb rétegeinek bevonásával való esetleges kiegészítését magára a bizottságra bizza, s kimondja, hogy annak a vármegye alispánja, főjegyzője, főügyésze és árvaszéki elnöke hivatalból tagjai, míg a jegyzői teendők teljesítésére a bizottság a jegyzői kar bármelyik tagját behívhatja.

Méltóságos Főispán Úr!

A legnagyobb elismeréssel adózom ugyan a vármegye tisztikarának kötelességtudása és kétségbevonhatatlan hazafisága iránt, s meg vagyok győződve ugyan arról, hogy, ha alkotmányellenes rendelkezések korszaka következnek be, úgy a megyei tisztikar tudni fogja a kötelességét, mégis tárgyalás alá kérem bocsájtani indítványomat, mert a törvényhatósági bizottság hozandó, kétségen kívül hazafias határozata a vármegye tisztviselői karának a küszöbön álló alkotmányellenes időkben minden esetre nagy támaszául fog szolgálni.

Fernbach Károly indítványával szemben Vojnits István vármegyei főjegyző felolvasta az állandó választmányynak a fenti tárgyban hozott következő javaslatát:

Az állandó választmány javaslata.

A vármegye közönsége a maga részéről osztja ama aggályokat, melyek a benyújtott indítványban foglaltaknak és a legnagyobb sajnálattal veszi tudomásul azt, hogy az Őfelsége és az országgyűlés jelenlegi többsége között mutatkozó véleménykülömbőség és végzetesnek látszó ellentétek miatt, melyek a mai válságos helyzetet előidézték, — egy a parlamenti pártokon kívül álló, azok egyikére sem támaszkodó, tehát a parlamentarizmus alapfeltételeivel meg nem egyeztethető imparlamentáris kormány vezeti az ország ügyeit; még nagyobb aggálllyal töltik el a legutóbbi események a jövőt illetőleg minden hazafi keblét, midőn sajnosan kell látnia a parlamentarizmusba ütközőleg az országgyűlésnek oly időben való elnapoltatását, amidőn a kormányzat megszavazott költségvetési felhatalmazás nélkül vitetik és így törvényen kívüli állapotban napoltatott el, már pedig a maga részéről egyedül helyes és alkotmányos megoldásnak azt tartja, hogy az országgyűlés többségéből megalakult kormány mielőbb vegye át az ügyek vezetését és ez által eme aggasztó és végeredményében beláthatlan következményekkel fenyegető krízisnek vége vessék.

Bizik benne, hogy az ország legjobbjai, vállalva fognak közreműködni azon, hogy a korona és nemzet közötti egyetértés létrehozassék és erre biztos reményt nyújt egyfelől a korona alkotmányos érzülete, másfelől az összes pártok helyes mérséklete és felelősség-érzetébe vetett bizalom és ha mindjárt fel kell is tételni azt, hogy minden igaz hazafi — és így a jelenlegi kormány tagjai is — minden törvény és alkotmány-sértésnek még csak gondolatától is távol fogják magukat tartani s szigoruan a fennálló törvények keretében fognak működni, de látva azt, hogy mily sötét fellegek tornyosulnak hazánk jövője felett, kinzó aggodalom kell hogy betöltse minden hazafi szívét, ép azért a maga részéről álláspontja meghatározása és tisztviselőinek irányítása céljából a jelenlegi

válságos viszonyok között szükségét érzi a következőknek határozati kimondását:

A vármegye közönsége a maga részéről kimondja azt, hogy bármely oldalról és bármily irányban mutatkozó alkotmány- vagy törvénytárséttal szemben a leghatározottabban állást foglal és minden ily irányu merénylettel szemben eme vármegye közönsége régi tradícióihoz hiven — vallás, felekezeti és nemzetiségi külömbőség nélkül a leghatározottabban ellenállását fogja kifejteni.

Meg van győződve eme vármegye tisztikarának alkotmány-szeretete és törvénytiszteltéről, tudatában van annak, hogy minden oly irányu ténykedéssel szemben, mely őt ettől eltéríteni szándékolná, vagy azt a legesekélyebben veszélyeztetné, határozottan állást fog foglalni és minden különös utasítás és biztatás nélkül is egyedül és kizárólag az alkotmány és törvény szellemének megfelelőleg fog eskü alatt vállalt kötelmeinek megfelelni, és az 1886. évi XXI. t. c. 19., de legkivált 20-ik §-ának következő rendelkezését: „Kivételnek a végrehajtás kötelezettségének szabálya alól: az országgyűlés által meg nem szavazott adó tényleges behajtására vagy meg nem ajánlott ujoncok tényleges kiállítására vonatkozó rendeletek” — szem előtt fogja tartani és avval ellenkező rendelkezéssel szembe fog állani, — hogy azonban esetleg bármely oldalról gyakorolni szándékolta megfélemlítés, nyomással szemben egyeseknek netán támadható aggálya és kételye eloszlattassék, imitt a maga részéről leghatározottabban és kötelezőleg kinyilvánítja a vármegye közönsége azt, hogy minden oly irányu előforduló vagy előfordulható esetekben a saját közégeit nemesak teljes mértékben oltalmába veszi és védelmében részesíti, hanem minden ebből származható hátrányért és kárért teljes erkölcsi és anyagi felelősséget és rekompenzációt vállal.

Végül kimondja a vármegye közönsége, hogy mindaddig, míg az ország ügyeit imparlamentáris kormány vezeti, minden hónap utolsó hetében rendkívüli közgyűlést tart, mely közgyűlésen — mint-hogy azok a rendkívüli körülmények fennállása miatt tartatnak — minden törvény vagy alkotmányellenes bárhonnan érkező rendelet akkor is tárgyalatik, ha az a meghívó kibocsájtása után érkezvén, a tárgysorozatba fel nem vétethetett.

Miről Latinovits Pál főispán ur, Karácson Gyula alispán ur jegyzőkönyvi kivonatban értesítetteti rendeltetnek.

A javaslat felolvasása után Fernbach Károly szólalt fel és az állandó választmány indítványának elejtését a következő megokolással kéri:

Fernbach Károly felszólalása.

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Parlament és alkotmányellenes kormányzat, abszolutisztikus uralom fenyegeti a nemzetet. (Ugy van!) A mi soha meg nem szünő szent kötelességünk nemcsak a multban, hanem a válságos jelenben is az, hogy lankadatlan kitartással törvényben és alkotmányunkban lefektetett jogainkat védelmezzük. Ez indított arra, hogy az imént felolvasott indítványomat benyújtsam és ez készlet arra, hogy ezen indítványomat önök előtt megokoljam. Nehéz és nagy válságban áll már az ország hosszú idő óta s ez a válság nemhogy tisztázódnék, hanem mindinkább

elposványosodik. Az ujonnan kinevezett kormány legelső cselekedete alkotmányellenes volt, mert elnapolta az országgyűlést exlexben, akkor, amikor már legégetőbb szükség lett volna a nemzetnek arra, hogy régi vágyait és igaz óhajait teljesítsék. (Ugy van!)

Most már ránk, törvényhatóságokra, vármegyékre és városokra nehezedik az a feladat, hogy a kormány alkotmányellenes kormányzata ellen tiltakozunk és tőle a kormányzásra szükséges éltető táplálékot, az adót és ujoncokat megtagadjuk. A mi kötelességünk, hogy a passzív rezisztencia álláspontjára helyezkedve tiltakozó szavunkat hathatósan fel-emeljük. Nekünk tétetett szent kötelességünk, hogy a kormányt éber szemmel ellenőrizzük és minden olyas cselekedetét, amely nem áll az alkotmány talaján, vagy épen annak megromlására törekszik, visszautasítsuk a részünkre megadott törvényes eszközökkel. Nehéz, de nemes feladat áll a megyék és városok előtt. A régi idők mintha csak újra visszatérnének, mintha csak ujja éledne az a küzdelem, amely a függetlenségére törekvő elhagyott Magyarország és Bécs által reánk zudított szolgahad között folyt le. Most is, miként akkor, két ellenfél küzd: egyrészt az imparlamentaris kormány, amely mindent elkövet, hogy abszolutisztikus rendelkezéseinek érvényt szerezzen, a másik küzdő fél a nemes vármegyék törvényhatósága, amely amint akkor is megtagadta, úgy kell, hogy most is megtagadja a kormánynak meg nem szavazott és jóvá nem hagyott cselekedeteit és azokat, mint alkotmányelleneseket, felfüggeszse.

Kétség nem fér ahhoz sem, hogy a derék tisztikar esküjéhez hiven szilárdan ki fog tartani az alkotmányért küzdők sorában. Nagy harc ez, amely az alkotmányért küzdő nemzet és az imparlamentaris kormány között folyik, amelyet nekünk nem fegyverrel, hanem rendíthetetlen kitartással és alkotmányos jogainkra támaszkodva kell végigküzdenünk. Ez a harc nem támadó, hanem védekező. Szent kötelességünk megvívni a harcot, ősi alkotmányunkat meg kell védelmeznünk, mely édes hazánk alapkövét képezi.

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Némuljon el minden pártoskodás, minden pártszenevedély, álljunk mindnyájan egymás mellé, küzdjünk együttesen és az eredmény biztos! (Élénk helyeslés!) Erős várat kell hogy képezzünk, amelyen meg kell törni minden egyes merényletnek, amely édes hazánk alkotmánya ellen támad.

Két javaslat fekszik előttünk, az egyik az állandó választmány javaslata, a másik az én indítványom. Én tegnap részt vettem az állandó választmány ülésén és tévedésből hozzájárultam a választmány javaslatához. Haza menvén tovább tanulmányoztam a javaslatot és arra jöttem, hogy az lényegében az én indítványom kiforgatása, a forma ugyan megtartatott, de a lényeg teljesen elütött.

Mivel pedig az ilyen dolgoknál a formát számba sem kell venni, mivel a lényeg a fő, amelyért mindent fel kell áldozni, az egyhangú határozat reményében szívesen lemondtam volna a formáról. De minthogy az alapos tanulmányozás meggyőzött arról, hogy indítványom teljesen megesorbított, nem tárgyithattam. Ha nem lennék ilyen válságos időben, én lennék az első, aki elfogadnám az állandó választmány javaslatát, de mivel az abszolutizmus veszedelme fenyegető, szükséges, hogy határozatainkon a határozottság és az erkölcsi erő bélyege meglegyen.

Beszédének befejezése után indítványá-

nak 4-ik pontjához még egy pótdívtányt fűzött, mely a fent közölt indítványnak 5-ik pontját alkotja.

Majd Mihálovits Endre fejtette ki álláspontját s a következő bevezetőben jelentette ki csatlakozását Fernbach Károly által beterjesztett indítványhoz:

Mihálovits Endre beszéde.

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

A honfiai lelkesedés kifakadó érzetével üdvözlöm szeretett tagtársam imént felolvasott és elfogadásra ajánlott indítványát.

Egyrészt a lángoló szeretet hazám szent földje után, másrészt az aggodalom édes jó magyar nemzetem legdrágább kincséért, alkotmányáért, készlet arra, hogy önök előtt felszólaljak. Visszaszárnyaló lelkemben a boldogság érzete fakad és magam előtt látom a szabadság napjait, amikor még boldog volt a magyar és amely időkről bátran zenghették el, hogy:

„Oh nagy volt hajdan a magyar,
Nagy volt hatalma, birtoka.
Magyar tenger vizében hűnyt el
Észak, kelet, dél hulló csillaga!”

Ilyenkor lelkem emelkedik és ha a mai időkre gondolok, önkénytelen bánat fogja el szívemet, szomorúan gondolok arra az időre, amikor a drága jó magyar nemzetnek napjait boldogság ragyogta be. Ha visszatekintek az elmúlt időkre, nemcsak az egységes boldog Magyarországot, hanem látom a pártviszályok viharait, látom a pártoskodó magyart is és akkor a legkeserűbb fájdalom fakad szívemben.

Ha visszatekintek a multba, a lefolyt 300 esztendő nehéz nemzeti küzdelmeire, kérdelem, meglehet-e számolni azokat a sebeket, melyeket egyrészt a külhatalom ejtett a magyar nemzet testén, másrészt magyar kéz elbizakodott vakmerőségében hányszor emelte fel átkos hatalmát saját vérei ellen? Joggal zenghetne akkor a magyar nemzet dalosa fájdalmas elkeseredettségében, hogy a magyar vak szenvedélyében személyi indulatoktól vezetve, képes még saját hazája ellen is törni.

Valóban nagyon találó e pár sor:

„Hányszor támadt ten fiad, szép hazám, kebledre s lettél magzatod miatt, magzatod hamvedre.” Mikor azonban a nemzetet a Bécs felől jövő vihar eltapodással fenyegette és a haza veszélyben forgott, egy magyar sem vonakodott életével megvédeni azt a talizánt, amit alkotmányunknak nevezünk, amit Árpád adott a nemzetnek, amelyet megvédték őseink, fáradságot megvetve, nyugalomukkal, jólétükkel és életükkel nem törődve.

— Ezután hivatkozik az 1504-től 1827-ig alkotott törvényeinkre, amelyeket az adómegszavazás és ujoncmegajánlás jogát az országgyűlésnek biztosítják s így folytatja:

Uraim! egész láncolata az imént felolvasott törvényeknek biztosítja a magyar országgyűlés azon jogát, hogy pénz és vér-adót Magyarországon csak az országgyűlés hozhat.

Most azt kérdelem, ha olyan kormányt állítottak az ország élére, amely az ellenállás gyökerében, a parlamentarizmusban semmiféle alappal nem bír, milyen bizalommal viselkedjünk azon kormány iránt, amely az abszolutizmus legretentőbb fajtája?

Azért voltunk olyan lojálisak, azért ontottuk vérünket, hogy most, midőn szabadságunkat ki akarjuk vívni: a szabadságnak könnyekkel áztatott szent zászlaját egy idegen hatalom rút zsarnokai előtt hajtsuk meg?

Meg kell védelmezni alkotmányunkat, mely nélkül földönfutók lennénk. Már pedig földönfutó nem volt a magyar, nem az ma és nem lesz soha!

Én csatlakozom szeretett jó barátom Fernbach Károly indítványához. A szent hazafiság érzetére kérem az urakat: fogadják el ezt az indítványt, mert hiszen nem jog az, amit önök gyakorolnak, hanem szent kötelesség: megvédeni azt, ami legdrágább, megvédeni függetlenségünket és alkotmányunkat.

Hiszzen az olyan nemzet, mely legdrágább kincsét megvédeni nem képes, az nem érdemli meg életét.

A hazafiság szent tüzetől áthatva, vallás- és nemzetiségi különbség nélkül boruljunk le a hazaszeretet szent oltára előtt. Ne legyen nemzetiségi és felekezeti különbség köztünk, midőn a magyarok Istene felénk tartja szent kezét, felénk tekint Kossuth apánk, felénk tekintenek nagyjaink, kik a honért küzdöttek,

Legyünk egyek, szerető jó testvérek, szeretetben legyünk azok, mert abban van egyetértés, az egyetértésben erő; hogy végre feltünjenek a magyar nemzetnek drága boldogságot nyújtó csillagai, hogy felderüljön az a szép kor: „Mely után buzgó imádság epedez százezrek ajakán.”

Én ismétlem, hogy Fernbach Károly indítványát testestül-lelkestül a hazafi érzéstől áthatva ajánlom elfogadásra.

Ezek után báró Vojnits István foglalt állást alábbi beszédében az állandó választmány javaslata mellett.

Báró Vojnits István beszéde.

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Részben — mondhatom — örömet kell nyilvánítanom afelett... (Nagy zaj.) A mint előbb említettem: örömet kell kifejeznem afelett, hogy egy szívvel egy lélekkel akarja demonstrálni a törvényhatóság azt, hogy minden egyes, az ország alkotmányába ütköző ténnyel szemben a leghatározottabb álláspontot akarja elfoglalni és be akarja igazolni, hogy ezzel szemben semmi mást nem enged meg.

Sajnálom csak azt az egyet kell, hogy a bizottság, amelynek körében szerencsém van oly régóta együtt működni... (Nagy zaj.) föltételezheti azt, hogy — a mutatkozó és tapasztalt előzékenység után — bárki vállalkoznék arra, miszerint a törvényben és az alkotmányban megfektetett jog... (A mondat végszavai a zajban elvesztek.)

Ugy vélem, és ez tiszta hitem és meggyőződés (Nagy zaj), hogy ebben a teremben fölösleges nagy frázisokat használni és nagy szevedélyeket kelteni, mert úgy vélem, nem kell szónoklatokat tartani itt, nem kell érveket egymásra halmozni. (Zaj.) Jöjjünk egy kérdéssel tisztába.

Ebben a vármegyében nem arról van szó, hogy egyik a másikat bármiben oktrojálja ellenkező álláspont elfoglalására. Nem arról van szó, hogy mi érzelemben ellenkező állásponton vagyunk, hanem arról van szó, hogy kölesönös tisztelettel alkalom nyújtassék arra, hogy a vármegye közönsége a legméltóságosabban kifejezést adjon azon álláspontnak, a melyet a jelen kormányval szemben elfoglal.

A tegnapi nap után azon reményben voltam, hogy itt nem kell felszólalni, — miszerint szerencsénk lesz egy oly álláspontra helyezkedni, amely a legmarkánsabban körvonalozza a vármegye álláspontját és ezt készséggel fogjuk elfogadni.

Előttém szölt Fernbach Károly igen tisztelt bizottsági tag urak csak egy pár tételére óhajtok hivatkozni, mert a bizottsági tag urak a nagyobb részt ugyis tudják. (Nagy zaj.) Arra az egyre, hogy a jelenlegi kormány parlament- és alkotmányellenes. Ezt elfogadom és akceptálom. Elfogadom azt, hogy méltán lehet aggály és félelem arra nézve, hogy lehetnek olyan esetek, amelyek sokkal merevebben kell, hogy a törvényesség álláspontját körülírják.

Teljesen osztom a t. bizottsági tag ur azon álláspontját, hogy a meg nem szavazott adó és ujonc ki ne szolgáltatassék. Erre vonatkozólag hivatkozom arra, hogy ez az állandó választmány által hozott javaslatban nemcsak érintőleg, per tangentem van megmondva, hanem fixirozva van. Osztom a t. bizottsági tag ur igen szépen hangzó és mindnyájunk által elfogadott nyilatkozatát, hogy a mi álláspontunk nem az, hogy támadólag, hanem hogy védekezőleg lépünk föl.

És midőn, tek. törvényhatósági bizottság, ezt osztom, aláírom: óhajtom is, hogy ez így is legyen! Még egyet mondott a tek. bizottsági tag ur, azt, hogy nemuljon el a pártszenvédély e teremben, ne nézzük: ki milyen elveket követ; mert kétségtelen valami, hogy az alkotmány megtartására és a magyar nemzet jogainak érvényre juttatására vonatkozó nézeteinkben van különbség.

Én magam is azt óhajtom, hogy azon méltóság és komoly nagy sulynál fogva, melyet a törvényhatóság döntő szava kifejez, — ejtenék el a további beszédek s hajoljunk meg a többség szavazata előtt.

Még egy pár észrevételt szeretnék mondani. Fernbach Károly azt mondotta, hogy az állandó választmány javaslatát a veszélyes viszonyok és helyzet miatt nem tudja elfogadni. Ezek voltak szavai. Én csak azt mondom, hogy ő itt a válasszal adós maradt arra a kérdésre: melyek azok?

Mihálovics tag ur igen szép és lelkes beszédet mondott. Két része volt a beszédnek, mely minket érdekel. Az egyikben azt mondotta, hogy ezen törvényen kívüli állapotban nem csak jogunk, hanem kötelességünk is tőlünk telhetőleg mindent megtennünk arra nézve, hogy alkotmányellenes dolog ne történhessék.

Beszédjének második részében kiterjeszkedett az 1504. év óta időleges sorrendben alkotott, de most már hatályon kívül helyezett törvényekre, amelyek a képviselőháznak adómegszavazási, illetve megtagadási jogára vonatkoznak.

Én ezzel szemben hivatkozom az 1886. évi 20. szakaszára, a többi sallangot elejtem. Én azt hiszem, hogy a bizottsági tag urak és mindnyájunknak álláspontja az, hogy pregnansul körvonalazzuk azt, miszerint a mostani kormány a parlamentárizmusnak meg nem felelőleg jelent meg a képviselőházban, imparlamentáris s ethikai szempontból a parlamentárizmus követelményeinek meg nem felel, midőn az ügyek vezetését folytatja.

Pregnansul demonstráljuk azt is, hogy sajnálatunkat fejezzük ki azon, miszerint a törvényhozás a törvényen kívüli állapotban elnapoltatott. Ugy hiszem, hogy itt közöttünk csak a szavakban van különbség, a lényegben megegyezünk.

Az én szerény nézetem szerint, midőn arról van szó, hogy egy netalán bekövetkező törvény- és alkotmányértésben egy törvényhatóság a maga álláspontját a legnagyobb szigorúsággal precizirozza, annak minden

körülmények között olyannak kell lennie, hogy részletekbe ne bocsájtkozzék, mert abban az esetben ezzel sokkal kevesebbet tett. A pénz- és veradóira vonatkozólag mindannyian az 1886. évi XX. t. c. intézkedéseit elfogadjuk.

Most azonban a tek. törvényhatósági bizottság színe elé bátorkodom járulni egy szívem mélyéből jövő nyílt kérelemmel. Bent van a külön indítvány egy pontjában, hogy az alispán felhivatik. miszerint a javaslatban lefektetett esetekben jelentést tegyen a törvényhatóságnak. Itten ketté választom a dolgot.

Még annak a lehetőségét is ki kell zárunk, hogy az alispán a törvényektől eltérjen és épen ezért nem helyeslem a külön indítványt. Azután azt hiszem, felesleges azt is hangoztatnunk, hogy a tisztviselők esküjükre emlékezzenek, mert azok kötelességüket minden körülmények között híven fogják teljesíteni.

Törekedjünk arra, hogy olyan határozatot hozzunk, amely a törvények szellemének teljesen megfelel, ami által nem juttatjuk a tisztviselőket abba a helyzetbe, hogy sokszor a törvényvel ellentétes álláspontot kell elfoglalniok, hogy engedelmességhessenek a törvényhatóságok rendeleteinek.

Tovább azonban nem megyek, de tisztelettel kérem: engedtesse meg nekem, hogy Jász-Nagy-Kun-Szolnok s megye Budapest közgyűlése elé beérkező javaslatokat felolvassam, amelyekből konstatálható, hogy tulmennünk nem szabad a törvény intézkedéseim, amit maga Polonyi Géza is elismer és hangoztat, aki tudvalevőleg azon indítványt tette.

Midőn tehát újólag hangoztatom, hogy a törvények keretén belül maradjunk, kérem azon pótindítványnak mellőzését és a kérdéses pontoknak elejtését.

A fenti beszéd elhangzása után még dr. Récesy Ede kulai ügyvéd ajánlotta elfogadásra rövid felszólalásában az állandó választmány javaslatát.

Dr. Récesy Ede beszéde.

Én úgy tudom, hogy az erőben van a nyugalom és méltóság. Az urak azt mondták, hogy szavazzunk, a többség ugyis önök mellett van, tehát remélhetem, hogy nyugalmasan és méltóságosan meg fogják hallgatni szerény nézetemet.

Egy dologgal legyünk tisztában. Én úgy tudom, hogy a magyar embernek ősi erénye a szólásszabadság határtalan tisztelete, s ha önök magyar emberek, legyenek szívesek ezt gyakorolni most, ha nem gyakorolják, azt mondom, hogy nem magyar emberek. (Nagy zaj.)

Azért, mert a 48-at megelőző nagy eseményeknél egy gróf Széchenyi István merészelt más irányt követni, mint amelyet követett a nemzet többsége, azért van-e, aki merné azt állítani, hogy Széchenyi nem volt jó hazafi.

Azért, mert mi ugyanazt a célt más eszközökkel akarjuk elérni, az nem ad jogot arra, hogy a mi hazafiságunkat kétségbe vonják, hogy gyanúsítsanak. Ha tiszta munkát akarunk végezni, akkor az állandó választmány javaslatára kell mutatnunk, amely szabatosan körülírja azt, amire szükség van.

Ha a pártszenvédély nem vakitana el bennünket, ha higgadtan mérlegelni tudnók, ami az egyik és másik indítványban foglaltatik, arra a konkluzióra kellene jutnunk, hogy értelem és nyugodtság dolgában az állandó választmány javaslata messze tulszárnyalja a benyújtott külön indítványt. (Nagy zaj! Folytonos közbekiáltások.) No, de látom, hogy ebből a tereméből kivonult a régi türelem.

(Zaj. Nem szavazunk parancsszóra. A szónok leül.)

Ezután a tisztviselői kar részéről még Karácson Gyula alispán szölt a napirenden levő indítványhoz. Beszédének a foglalata itt következik:

Bocsánatot kérek, hogy a természet megtagadta a hangomat, (Csak szíve legyen!) de erről nem tehetek, ez természeti fogyatkozás.

Ha nem beszélnék eléggé hangosan, ne vegyék tőlem rossz néven. A mai válságos időben indítvány adatott be a törvényhatósági bizottság, továbbá az állandó választmány is előterjesztett egy javaslatot a közgyűlés elé.

Nagyon természetes, hogy az állandó választmánynak ki kellett terjeszkednie mindenre és el kellett kerülnie sok oly dolgot, a melyek ártalmára vannak sokaknak.

Mert ezen indítványok nemcsak az alkotmány védelmét, hanem a tisztviselők magatartását is irányítani hivatvák, már pedig a külön indítvány elfogadása esetében a tisztviselők két malomkö közé kerülnek: ha a törvények keretén belül maradnak, nem engedelmességhessenek a közgyűlés határozatainak és viszont.

Tisztelettel kérem, méltóztassanak majd nekem határozott utasítást adni, hogy ahhoz tartsam magamat. Az eddigi szereplésem, reményem, mindenkire nézve nagyon kielégítő, s én mint az önök bizalmának letéteményese, bátorkodtam ezen kérésemet kockáztatni. (Éljenzés.)

Minthogy szólásra többen nem jelentkeztek, Vojnits István vármegyei főjegyző bemutatja Fernbach Károly és társainak a közgyűléshez heterjesztett ívét, melyen 48 aláíró névszerinti szavazást kért a felmerült két indítvány sorsának eldöntése céljából.

Latinovits Pál főispán ennek alapján elrendelte a névszerinti szavazást, melynek eredménye az volt, hogy Fernbach Károly indítványát 2 szavazattöbbséggel elfogadták. 162 bizottsági tag élt szavazati jogával, kik közül 82-en Fernbach indítványára, 80-an pedig az állandó választmány javaslatára szavaztak.

A szavazás eredményének kihirdetése után Fernbach Károly felolvasta a 80 tagu jóléti bizottság névsorát, melynek elnökévé Karácson Gyula alispánt választották meg, ki felhatalmazást nyert a közgyűléstől a bizottságnak időnkénti összehívására.

Az idő előrehaladottsága miatt Latinovits Pál főispán az ülést 12 órakor felfüggesztette és az ülés folytatását délután 3 órára tűzte ki, mely alkalommal a még hátralévő ügyek intéztettek el.

A délutáni ülésen a következő nevezetesebb határozatok hoztak:

Zombor szab. kir. város törvényhatóságának átírata folytán a közgyűlés 2000 koronát szavazott meg József főhercegnek Budapesten felállítandó szobrára.

Baja város közönségének, 1848. március 15-ének nemzeti ünneppé való avatása tárgyában a képviselőházhoz intézett feliratának támogatása iránti átíratát a közgyűlés tudomásul vette és hasonló szellemű feliratnak a felterjesztését határozta el.

Heves, Vas, Arad és Szilágy vármegyéknek a törvénytelen adók és ujoncok megtagadása végett hozott átíratának tárgyalása, minthogy azok Fernbach Károly indítványának elfogadása folytán tárgytalanokká váltak, a közgyűlés elejtette.

Emlékeztető felhívás

„BÁCSKA“

XXVIII. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 korona.
Negyedévre	3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre	8 korona.
Fél évre	4 korona.
Negyedévre	2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

H i r e k.

Lapunk keddi száma, tekintettel a vármegyei közgyűlésre, csak ma jelenhetett meg. Legközelebbi számunk a közbeeső ünnep miatt július hó 4-én, kedden jelenik meg. Olvasóközönségünk szives elnézését kérjük.

Kinevezés. A pénztgyminiszter Boross Lajos pénztgyi számtisztet a zombori pénztgyigazgatóságnál pénztgyi számellenőrré nevezte ki.

Kinevezés. Wähl Iguác apatini tanítót a közgazdaság terén szerzett érdemeiért a miniszter kinevezte az apatini faskola felügyelőjévé.

Belépés az országos függetlenség és 48-as pártba. Dr. Balogh Ernő, ügyvéd, lapunk volt szerkesztője, s Fernbach Péter, nagybirtokos, beléptek az országos függetlenség és 48-as pártba.

Városi közgyűlés. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága a folyó évi június hó 15 ik napjára egybevitte, de József királyi főherceg Ő Fenségeinek elhalálása folytán a magyar nemzetet ért ezen súlyos vesztesége és mély gyászja jeléül közgyűlési határozattal bizonytalan időre elnapolt rendes közgyűlését 1905 évi július hó 3-án délelőtt 9 órakor a városbáza nagytermében, a már közölt tárgysorozattal fogja megtartani.

Halálozás. Lánckor Antal vármegyei tb. főjegyzőjének neje folyó hó 28-án hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogultnak búlt tetemét ma délután 6 órakor az ev. ref. szertartás szerint beszentelik s a beszentelés után folyó hó 30-án délelőtt 10 órakor Cservenka örök nyugalomra helyezik.

A Bács-Bodrog vármegyei Történelmi Társulat választmányára július hó 1-én d. u. 5 órakor — a folyó ügyek elintézésére — gyűlést tart.

Házasság. F. hó 24-én a zombori r. k. plebána templomban kélt egybe Thaisz Béla heodrai uradalmi intéző Jánosy Irén kisasszonnyal Bácskertesről.

Képesítő vizsgák. A zombori szerb női tanképezden a képesítő vizsgák június hó 22., 23. és 24-én let. megtartva Radányi kir. s. tanfelügyelő, min. miniszteri biztos és Popovits egyházfellekezesi iskolai előadó jelenlétében. Az eredmény minden kívánalmat kielégített, amennyiben a jelentkezett 29 jelölt közül képesítőre lett 26, még pedig kettőn: 4: Marczekity Szavéta (Palánka), Pandurovits Sztévánka (Zombor), Petrovits Ivánka (Szentmárton), Terzity Darinka (Perlasz), jeles eredménnyel 9, jól 10, elégségesen 3 és 3 pedig egy évre visszautasított.

Ugy az emeleten, mint gyakorlati része a vizsgálatnak alkalmat adott a jelölteknek tudásuk beigazolására és Borgyoski Bozsidar igazgató a vezetésére bizott tanári karral együtt mindent elkövettek arra nézve, hogy arról a vizsgáló bizottság meg is győződjék. A férfi tanképezdében a vizsgálatok most vannak folyamatban és az évről ünnepély f. é. június hó 28-án lesz megtartva.

József Ágost főherceg köszönete. A zombori József főherceg szanatórium egyesület a főherceg halála alkalmából táviratilag közölte. A részvétőtávirat és a felülről érkezett válasz szövege a következőképen hangzik:

József Ágost Őfenségeinek

Budapest.

A zombori József főherceg szanatórium egyesület a Fenséges ur — legfelsőbb védnöke — elhunyt alkalmából őszinte részvétét és mély tiszteletét fejezi ki a fenséges családnak.

Az elnökség.

József főherceg szanatóriumi egyesület elnökségeinek

Zombor.

Ő cs. és kir. fensége József Ágost főherceg kegyesen és legjobban köszöni a szives és jól eső részvétet.

Gróf Bathány Béla, kamarás.

Majális. A zombori szerb nőegylet a zombori szerb dalárdával egyetemben igen sikertelt majális rendezett e hó 25-én, amelyen igen előkelő közönség vett részt. A dalárda egypár énekzámot adott elő, amely után gyönyörű tűzijáték volt. Az idő kedvezősége folytán a közönség csak úgy éjfél felé kezdett oszladni.

Esküvő. Lányi Manó és neje, valamint öz. Schäffner Károlyné gyermekei Sylvia és Károly f. hó 20-án tartották esküvőjüket az Erzsébetvárosi róm. kath. plebániatemplomban, Budapesten.

Népiünnepély. A zombori függetlenségi párt f. hó 29-én, Péter és Pál napján a Sikara erdőben versenyekkel, játékokkal, tűzijátékkal és táncal összekötött népiünnepélyt rendez. A népiünnepély iránt a társadalom minden rétegeiben igen nagy érdeklődés mutatkozik és ha az idő is kedvezni fog, úgy a Sikara erdő Péter és Pál napján ismét visszhangzik a vidámságtól és a cigányzenétől. Az ünnepély délután 2 órakor kezdődik. Beléptijegy nincsen.

Trautenau ünnepély. A 23. gy. ezred Zomborban állomásozó tisztikara tegnap ünnepelte meg a trautenau titkózt 39 ik évfordulóját. Ezen alkalmából tegnap a sikarai erdőben tiszti és legénységi díjlövészetet rendeztek. A tiszti díjlövészetben első díjat Kautz, másodikat Fischer, harmadikat Marits főhadnagyk nyerték el. A díjlövészetben hölgyek is vettek részt, akik közül Sterz őrnagyné is nyert díjat. Délután 5 órakor a helybeli közös lakatanyában a tiszti kar tennis-matched és kugliversenyt rendeztek, amelyeken a hölgyek is részt vettek. Tennis-matchedben a hölgyek közül Sterz őrnagyné és Kelety századosné nyerték díjat. A tennis-versenyzők közül első lett Lorencz hadnagy, második Wessely hadnagy, harmadik Bittermann főhadnagy. A tekeversenyben a szép hölgydíjakat Sterz őrnagyné és Kautz főhadnagyné nyerték el, míg a tisztek közül első díjat Blaschek százados, második díjat Mayerhofer hadnagy, harmadik díjat Sterz őrnagy nyerte. A legénység között igen sok szép díj osztott ki. A többek közt megemlítjük, hogy 8 ezüst óra volt. Tegnap este a lakatany tiszti étkezdéjében vacsora volt, melyen a tisztikar családjaikkal vett részt.

Halálozás. Egy jóságos szívű és mindenki által tisztelt öz. matrona, bajsai Zákó Péter özvegye született Gyendity Ilona hunyt el folyó hó 24-én. Temetésén, mely vasárnap, 25-én ment végbe, a város intelligenciája igen nagy számban jelent meg, hogy az elhunytak a végtisztességet megadja. Az elhunytban Zákó Milán verseci főispán és dr. Zákó István zentai kir. közjegyző édes anyju

kat gyászolják. A család a következő gyászjelentést adta ki: Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy hön szeretett jó anyánk, nagyanyánk és anyósunk bajsai Zákó Péter özvegye született Gyendity Ilona rövid, de súlyos betegség után 75 ik évében folyó évi június hó 24-én reggeli 1/4 órakor jobblétre szenderült. A drága halott tetemei folyó évi június hó 25-én délután 1/2 órakor fogtak a görög keleti szerb szent Györgyről nevezett templomban beszenteltet. és ezután a szerb nagytemetőben a családi sírboltba örök nyugalomra elhelyeztetni. Zombor, 1905. évi június hó 24-én. Legyen nyugalma csendes, emléke áldott! Millassevits Sándorné született Zákó Szandi, Zákó Milán, dr. Zákó István, gyermekei. Dr. Millassevits Sándor, veje. Zákó Istvánné szül. Mihajlovits Melánia, Zákó Milánné szül. Rábl Ilka, menyei. Dr. Tatits Péter, dr. Birvalszy György, Millassevits Emmi, Zákó Olga, Zákó Milán, Zákó Maja, Zákó Fedora, unokái.

Tíz éves találkozó. Szép és meghatározó jelenetek voltak tanai azok, kik f. hó 22-én este a „Vadászkürt“ kerthelyiségében tartózkodtak; ekkor tartották tíz éves összefüveteltket a zombori gimnáziumban az 1895. évben érettségi vizsgát tett ifjak, névszerint a következők: Allaga Leó, dr. Agyits János, Bolgár Réla, dr. Bruck Jenő, Szűts Andor, Wanke Jenő és dr. Zátanyi Dezső. Eredetileg 12-en tettek érettségi, kik közül egy elhunyt, a többi távolmaradását kimentette. A banketten részt vett még Allaga Leoné szül. Szűts Margit és Bolgár Mici; az egykori tanárok közül pedig Szól Sándor, Rácz Soma és Buday Gerő. A vacsora alatt a megjelentek nevében dr. Zátanyi Dezső mondott felkészítőt, melyben hálásan emlékezett meg tanáraitól és köszönetet mondott nekik megjelentésükért. A felkészítőre Buday Gerő válaszolt és örömeinek adott kifejezést, hogy egykori tanulóit mint megtett embereket viszontláthatja, kik az életben immár önálló szerepet töltenek be. A társaság vidám hangulatban és az egykori boldog idők emlékeinek felújítása mellett reggelig maradt együtt.

Halálozás. Oltványi Ferenc m. kir. pénztgyigazgató helyettes Déván, ki városunkban sok évig mint pl. titkár volt, neje Oltványi Ferencné sz. Klacsányi Mária f. hó 22-én életének 45 ik, boldog házasságának 26 ik évében hosszas szenvedés után jobblétre szenderült.

Pályázat tanulmányi ösztöndíjra. A zombori izr. nőegylet 400 koronás ösztöndíjalapítványára pályázatot hirdet. Pályázhat a zombori kir. gimnáziumból egyetemi vagy művészeti pályára menő zsidó szegény fiú és egyetemi, művészeti, műipari, felső kereskedelmi kiképzésre, esetleg tanítói pályára menő zsidó vallású szegény leány. Pályázni kívánókat felhívom, hogy előmeneteltüket és szorgalmukat igazoló iskolai bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket f. évi július hó 3-ig nálam nyujtsák be. Zombor, 1905 június hó 23-án. Öz. dr. Spitzer Mórné, a zombori izr. nőegylet elnöke.

Közgyűlés. Az Országos izraelita tanítóegylet Bács-Bodrog megyei fiókköre 1905. július hó 3-án Zentán a kaszinó helyiségeiben tartja rendes évi körülését, melyre a kör t. tagjait, a megye területén működő izr. tanítókat és iskolaszékeket és a tanítás ügyének barátait ez uton is tisztelettel meghívja.

A lélek megsemmisülésének, a nirvánuinak az elérése volt Buddha tanainak az alapja. Amikor a lélek annyira jut, hogy többé semmi vágy nem ösztökéli, akkor halála után nem tér többé vissza a földre, hanem belemertül a megsemmisülésbe, ahol nincs szenvedés. Amíg a lélekből a földi élet alatt a vágy ki nem hal, addig a lélek folyton visszatér, új alakban és újra szenved. Ez a Buddha-vallas alapeszméje, melyet érdekesen ismertet a Világ Történelme e heti száma, mely a hindu világ életét, történetét és szokásait írja le. A Világ Történelméből kívánatra ingyen küld mutatványszámot a Világ Történelme kiadóhivatala, Budapest, VI, Aradi-utca 8.

Hibaigazítás. Lapunk mult pénteki számába a tördelés alkalmával, könnyen föl ismerhető hiba csuszott be. A „Nyári téma” című cikk végére, mely a fürdőzésről szól, a kötelező állami biztosításról szóló cikk egy része került. A nevezett cikk utolsó két kezdése tehát elhagyandó.

Közgyűlés. A bácskai komlótermelők egyesületének alakuló közgyűlése f. é. július hó 5-ik napján reggeli 10 órakor Zomborban a vármegyei székbáz nagytermében fog megtartatni. Felkérjük ennél fogva mindazokat, akik az aláírási felhívási íveket még mindeddig vissza nem küldték, hogy azokat azonnal beküldeni sziveskedjenek, hogy az aláírt tagokat külön külön a fenti közgyűlésre meghívassunk. Egyben miután az alakuló közgyűlés az egyesület létkérdése felett is dönt s már magában véve ezen körülmény is kívánatosá teszi, hogy lehetőleg minden tagul jelentkezett egyén azon meg jelenjék; már ezuttal is felkértünk mindenkit, aki tagul jelentkezett, hogy a fenti közgyűlésen okvetlenül megjelenni sziveskedjék. A szükséges elzárásokról a rendező bizottság gondoskodni fog.

A szerb vámmuzeum és a magyar kivitel érdeke. A budapesti szerb főkonzul közölte a szegedi kereskedelmi és iparkamarával, hogy a szerb pénzügyminiszterium Belgrádban vámmuzeumot létesített és most kiegészíteni kívánja ez intézményt mind a szerb vámügyi szolgálat, mind azon iparosok és kereskedők érdekében, akik Szerbiába eksportálnak oly rendeltetéssel, hogy a Szerbiába bevitt cikkek természetéről, eredetéről és használati módjáról pontos ismereteket szerezhessenek a vámközegek és így elkerülhetők legyenek a félreértések és téves árumeghatározások, melyek a vámkezelésben sok kellemetlenséget okoznak a feleknek. Más célja a muzeumnak még az is, hogy a szerb kereskedők összehasonlítás útján tudomást szerezzenek a kedvezőbb és jobb beszerzési forrásokról. Ajánlatos volna ezért, hogy a szerbiai kivitelünkben érdekelt cégek e muzeumnak megküldjék az árjegyzékeiket, árumintáikat, modelljüket, cikkeik rajzát stb. Utmutatással a szegedi kereskedelmi és iparkamara készséggel szolgál az érdekelteknek.

Felöltő és sétatapot. A június 12. i csonoplyai állatkiállítás alkalmával valaki egy felöltőt s egy sétatapot felejtett Deák Andor jegyző ur lakásán. Az akkor tán fölöslegessé vált, de azóta bizonyára szükséges holmikat a tulajdonos ugyanott átveheti.

Régészek pörpatvara. Olvasóink bizonyára emlékezni fognak még, hogy lapunk 1903. november hó 30-iki számában Dudás Gyula akkoriban Bács Bodrog, most pedig Zemplén vármegyei s. tanfelügyelő Muhoray álnév alatt Roediger Lajos gimnáziumi tanárt, mint vármegyei történelmi társulatunk volt titkárat és muzeumőrét e két utóbbi minőségében kifejtett működéséért élesen megtámadta. Roediger feljelentésére Dudást tolyó hó 22-én vonta felelősségre a szegedi esküdtbiróság nyomtatvány útján elkövetett becsületes sértés miatt. Tanuk voltak: Sztankovits György kir. főmérnök, Buday Gergely főgimnáziumi hittanár, Bittermann Sándor lapunk szerkesztője, Wossinszky Mór szegszárdi apátplébános s a muzeumok országos felügyelője, Kozma László a történelmi társulat elnöke, Latinovits Géza a történelmi társulat alelnöke, Tömörkény István és dr. Falcione Nándor. Az esküdtbiróság elnöke Pókay Elek, szavazó bírák dr. Gerhauser József és dr. Magyar János voltak. A magánvádló képviselőre dr. Kőszó István, a vádlott védelmére dr. Balassa Armin ügyvédek jelentkeztek. A tanuk kihallgatása, mely eltartott délutánig, valamint a vád és védőbeszéd elmondása után az esküdtek nem bűnösnek mondták Dudást, mire a törvényszék fölmentete a vád alól és a magánpanaszost kötelezte a perbeli költségek megfizetésére.

Fürdőmegnyitás. A Falcione féle emeletre kiepitett s újonnan berendezett gőzfürdő f. hó 29-én, Péter és Pál napján újra megnyílik. Július hó 1-étől a gőz, kád és zuhany napi használatáért havi 6 koronáért bérlet váltható.

Kiházasítási egylet.

Az újvidéki I. kiházasítási kölcsönös segélyegylet mind a négy csoportjába május hónapban következők iratkoztak: Budapestről Szántó Julia és Mitsky Ida. Obecséről Megyeri Erzsébet. Palánkáról Miskovics Kata, Kubajda Mária és Helén. Zsablyáról Dobornovacska Zorka. Opázuáról Getl Anna, Német Anna, Galantha Berta, Filip Erzsébet, Djovcosos Anna, Barnak Anna, Prebudila Erzsébet, Opavszky Mária, Hricz Mária, Balas Zsuzsi, Hügyecz Judit, — Kifizetve lettek: Varga Stefánia Újvidék. Bauer Anna Sztanis cs, Wrska Zsuzsi Pétervárad, özv. Born Margit Zsablya, Kozony Zsuzsa Veszle (Arva m.), Dyr Mária Bingula mind 400 koronával, amire alig 150 korona lett befizetve. Jelentkezni lehet Ránay Sándornál helyben.

Szerelmi dráma Baján.

Egy viruló, szép ifju leány ellen gyilkos merényletet követett el az elmúlt héten egy legény. A szerelmi dráma hősnője Dankó Gabornak, a hírneves cigányprimasnak az árva, hőse pedig Jung Jakab asztalos. Az esetről tudósítónk a következőképen számol be: Jung Jakab fiatal asztalosmester már hosszabb ideje udvarol Dankó Erzsikének, a Braziliában elhunyt művész cigányprimás árva leányának. A leány testvérei ezt az ismeretséget nem jó szemmel nézték és Jung Jakabnak megtiltották, hogy testvértákkal összejöjjen beszélgetni. A szerelmes legény ebbe fehogyan sem akart belenyugodni és kereste a módot és alkalmat, hogy Dankó Erzsikével találkozzék. Emiatt gyakran volt a Dankó fivérrel összejövetel, sőt nem egyszer anyyira jutottak, hogy a bíróság elé került az ügyük. Az utóbbi időben, úgy látszott, lemondott Jung a szerelméről, mert nem kereste Dankó Erzsikével a találkozást. Annál meglepőbb volt a testvérekre a merénylet. Dankó Erzsike az ipartestületben tartott gyermekelőadáson volt és onnét Balázs asztalos leányaival Ilonka és Paulával kilenc órakor ment haza. Amikor a leányok Erzsike öregapjának, Vajda Ferencnek a lakása elé értek, eléjük toppant Jung Jakab asztalos — ki különben szintén ott volt az előadáson — és izgatottan mondott néhány szót Dankó Erzsikének. Egyszerre csak 3 lövés dördült, amelyek közül egyik Erzsikének a tenyerét, a másik jobb mellét furta át és a harmadik fején érte. A megrémült nagyszülők rögtön orvosért futottak, ki a súlyosan megsérült leányt igyekszik az életnek megtartani. Jung Jakabot a csendőrség rögtön letartóztatta. A merénylő legény azzal védekezik, hogy ő öngyilkossá akart lenni és mielőtt ezt megtette volna, barátaitól akart elbucszni. Egyéb-ként boros állapotban izgatottan, véletlenül találkozott Dankó Erzsikével, néhány szót váltottak, hogy mit, arra nem emlékszik, csak azt tudja, hogy lőtt. Hányszor, hova, arra nem emlékszik. A merénylőt átadták a bajai bíróságnak.

Tolvaj cigányok. Nyolc kocsiból álló cigánykaraván kísérték be a csendőrök Urnapján a városbázára. Az érdekes felvonulást nagyszámú közönség nézte végig, melynek élen 6 megvasalt cigánycsoport haladt. Elfogatásuk oka az volt, hogy a szomszédos községekben minden kezük ügyébe akadó tárgyat elemezték és a vetésekben károkat okoztak. A városbázára udvarába beteretl Fáraó ivadékaikról egy helybeli amatőr felvételeket készített.

A pálinka hatása. Zentáról írják: Boros Lajos heitipac után egyik kocsmáról a másikra járva sűrűn hajtogatta a pálinkás poharakat. Mikor már elfogyott a pénze és sehoh sem akartak neki italt adni, tántorogva ballagott a fal mellett, miközben becsatt az egyik mély vizes árokba, a honnét nem is birt kimászni. Az arra járó éjjeli őr vette észre éjjel 11 óra felé s csakbamar kibuzta a pocsoiyából a már fuldokló Borost, de biz az újra visszakiavukozott régi helyére, a pocsoiyába. Ebben a szándékában az éjjeli őr nem birta megakadályozni. Ott virasztotta Borost az éjjeli őr jó ideig, míg a csendőrség oda nem érkezett. Végre kibuzták az árokból, de a sártól alig birtak ráismerni.

HIRDETÉSEK.

525. szám.

1905.

Árverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai tek. kir. törvényszék 1904. évi 15613. számú végzése következtében dr. Scheer Armin zombori ügyvéd által képviselt Keller Jenőné szabadkai lakos javára Hettyei Árpád és Fischer Lajos utóbbi zombori lakos ellen 400 kor. s járulékaik erejéig 1904. évi november hó 4-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 820 koronára becsült következő ingóságok u. m.: butorok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró-ság 1905. évi V. 766/2. számú végzése folytán 140 korona tökekövetelés erejéig Zomborban alperes lakásán leendő eszközölésére 1905. évi július hó 4. napjának délelőtt 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1905. évi június hó 20-án.

Cservenka Lajos,

kir. bir. végrehajtó.

5461/tkvi 1905. szám.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Urbanovszki József végrehajthatónak Schira Jakab végrehajtást szenvedő elleni 263 korona tökekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő s Orszálláson fekvő, az orszállási 224. számú betétben Schira Jakab és neje sz. Weber Anna tulajdonául bejegyzett A. I. 1—3. sorsz. alatt foglalt 248/1, 248/2 és 249 hr. s 310. ö. i. számú jószágtestből Schira Jakabot felerészben megillető jutalékra 634 korona, — továbbá az orszállási 1326. sz. betétben ugyanazok tulajdonául bejegyzett s A. I. 1. sorsz. a. foglalt 11340/347—a hr. számú 617 öles ingatlanból Schira Jakabot felerészben megillető jutalékra 231 korona, — az orszállási 3120. sz. betétben is ugyanazok tulajdonául bejegyzett A. II. 11340/348—b hr. számú 646 öles ingatlanak Schira Jakabot megillető felére 242 korona, — az ugyanott A. IV. 1. sorsz. alatt foglalt 11340/348—d hr. sz. 646 öles ingatlanak ugyanazt megillető felére 242 korona kikiáltási árban, — azután az 1881. 60. t. c. 156. §-a alapján az orszállási 1326. számú betétben A. I. 2. sorsz. alatt foglalt 11340/347—b hr. sz. 309 öles egész ingatlanra 232 korona, — az orszállási 3120. sz. betétben A. I. alatt foglalt 11340/348—a hr. sz. 323 öles egész ingatlanra 244 korona és végül az ugyanott A. III. 1. sorsz. alatt foglalt 11340/348—c hr. sz. 323 öles egész ingatlanra 244 korona kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1905. évi augusztus hó 30-iki napján d. e. 9 órakor Orszállás községbázánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. törvényeikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Zomborban, 1905. évi június hó 12-én.

A kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány,

kir. tszéki bíró.

Hirdetmény.

A zombori magyar olvasókör helyiségeit megbővíteni szándékozván, a folyó évben végrehajtandó munkákra nyilvános pályázatot hirdet és az építést nyilvános szóbeli versenytárgyaláson biztosítja. Az építési költségelőirányzat 19,500 koronában van megállapítva. A tervek és költségvetés a zombori magyar olvasókörben hármikor megtekinthetők. Az árlejtés időpontjául **folyó évi július hó 6-ikának (csütörtök) délutáni 1/4 órája** tűzetik ki, mely idő után jelentkező ajánlattevők figyelmen kívül fognak hagyatni. Az árlejtés a zombori magyar olvasókörben fog megtartatni.

Zombor, 1905. június 23.

Tárczay S. K.,

2-1 igazgató.

Eladó növények.

Szobafenyő

„Araucaria”

„Excelsor”

szép, erőteljes példányokban kaphatók a városi kertészetben.

203. szám.

bv. 1905.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíróóság 1905. Sp. I. 85/3. számú végzése által dr. Schaefer Armin zombori ügyvéd által képviselt Teltsch Géza zombori lakos javára Schui József szilbereki lakos ellen hátr 12 kor. tőke, ennek 1905. évi március hó 23-ik napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 48 kor. 28 fillér perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felül foglalt és 2260 koronára becsült egy 8 lóerejű cséplőgép, egy tizedes mérleg stb. ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1905. V. 137/2. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Szilbereken alperes lakásán leendő eszközökre 1905. évi június hó 30-ik napjának délelőtt 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legelőbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Hódság, 1905. június hó 14. én.

Váczy János,
kir. bír. végrehajtó.

Elismert jó minőségek.

Nagy nyári occasio-eladás

holnap és a következő napokon

kivételes áron

adatnak el a következő cikkek

Beck Gábor Géza

női és férfi divatruházában a Gólyához, Zombor, főutca, az újtemplom mellett.

Divatkelmek 27 krtól felj.

Selyem 98 krtól feljebb.

Mosó és batiszt 19 krtól f.

Bluz és pongyola

Karton és Schiffon

Nap- és esőernyők

Ágy- és asztalterítők

Női és férfi kész fehérenemű

Nyakkendők

Alsószoknyák, kötények

Fej- és zsebkendők

Női, férfi, gyermekharisnyák

Szalag és bőrövek

Fűzők.

Ezen rendkívüli olcsó elárúsításra felhívja a cég a n. é. vásárló közönség figyelmét.

Mintagyűjtemények nagy választékban.

Rendkívülelőnyös vétel.

654. szám.

1905.

Pályázati hirdetmény.

Felsőszentiván községben 800 korona évi fizetéssel javadalmazott irnok-végrehajtói állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **f. évi július hó 31-ig** annál is inkább terjesszék be, mert később érkező kérvények tekintetbe nem vétetnek.

Baja, 1905. évi június hó 16-án.

Vojnits Máté,
főszolgabíró.

1251/kig. 1905. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Okér községe 2 kőhid építésére ezennel árlejtést tűz ki **1905. évi július hó 2. napjának d. u. 2 órájára** azzal, hogy ezen hidak felépítésére egyenkint 2380 kor. 08 fillér van előirányozva s hogy az árlejtés mindkét hidra együttesen a község tanácsstermében fog megtartatni.

Árlejtézők tartoznak a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzül a község pénztárába letenni az árlejtés megkezdése előtt.

A tervek, költségvetés és árlejtési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekinthezők.

Okéren, 1905. évi június hó 22-én.

Az előljáróság.

2380/kig. 1905. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Bácsalmás községe által a község-háza beltelkén építeni szándékoltt 50 öl hosszúságú melléképületek felépítésének biztosítása érdekében az árlejtés **folyó hó 29-én délelőtt 9 órakor** fog megtartatni, melyre vállalkozók meghivatnak.

A kikiáltási ár 16933 korona 68 fillér, melynek megfelelő 10% biztosítéki összeg készpénzben vagy értékpapirban az előljáróság kezeibe leteendő.

A költségvetés és építési tervezet a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt az érdeklődőknek rendelkezésére áll.

Bácsalmás, 1905. június hó 20-án.

Szommer József, **Hoffmann Gáspár,**
jegyző. bíró.

1562/1905. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

Gara község székhellyel Vaskut, Regőce községekből álló 1200 korona évi javadalmazással egybekötött kör-állatorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **f. évi augusztus hó 31-ig** adják be, mert a később érkező kérvények tekintetbe nem vétetnek.

Baja, 1905. évi június hó 17-én.

Vojnits Máté,
főszolgabíró.

Felvétel az adai földmivesiskolába.

Az adai m. kir. földmivesiskola új tanéve folyó évi október hó 1-én veszi kezdetét, melyre az iskola igazgatósága 4 ingyenes és 15 fizetéses helyre pályázatot hirdet.

Az iskola célja: a kétéves tanfolyamon a fölvetett növendékeket a mezőgazdaság minden ágában — felkarolva növénytermelésnél a vidéken általában termelt gazdasági növényeken kívül különböző miveleti növényeket kísérletezés céljából, állattenyésztésünkön pedig a tenyésztés megváltoztatásával a jövőben főként a pirostarka szarvasmarha, valamint angol hussertés tenyésztését úzve — leginkább gyakorlatilag kiképezni, hogy a tanfolyamot végezve, képesek legyenek saját gazdaságukat okos módon művelni s kezelni, esetleg nagyobb birtokokon mint gazdasági felügyelők, kulcsárok, majorgazdák alkalmazást nyerhessenek.

Pályázati feltételek: 1. Mind a fizetéses, mind az ingyenes helyekre csakis a 17. életévüket betöltött s a földmives osztályhoz tartozó ép s erős testalkattal bíró ifjak vétetnek

fel. Akik katonakötelezettségüknek eleget tettek, vagy hadmentességet nyertek, a felvételnél előnyben részesülnek.

Az ingyenes helyekre kizárólag csak szegénysorsú ifjak pályázhatnak s felvétel után ingyen részesülnek az oktatáson kívül élelmezés, lakás (ágyneművel), fűtés, világítás, mosás és orvosi gyógykezelésben.

3. Azon növendékek, kik saját költségekre vétetnek fel, ezen ellátásért évi 300 (háromszáz) koronát tartoznak fizetni negyed-évi előleges 75 koronás részletekben.

A folyamodványok folyó évi augusztus hó 1-ig adandók be, melyhez a következő okmányok csatolandók:

- a) keresztlevél;
- b) orvosi és újraoltási bizonyítvány;
- c) hatósági erkölcsi bizonyítvány;
- d) iskolai bizonyítvány legalább is négy elemi osztályról;
- e) a saját költséges növendékek részéről írásbeli nyilatkozat a szülők, esetleg gyám által kiállítva (s tanuk előtt aláírva), hogy a teljesítendő fizetéseket elvállalják s pontosan teljesítik;

f) az ingyenes helyre folyamodók részéről szükségeltetik hiteles irat, mely feltünteti az illető szüleinek vagyoni állapotát, foglalkozását, valamint folyamodó testvéreinek számát s életkorát;

g) az ingyenes helyre folyamodók folyamodványaikhoz ezenkívül még hatósági szegénységi bizonyítványt kell hogy csatoljanak.

Megjegyzendő, hogy azon tanulók kérvénye, kik saját költségeken óhajtanak az iskolába belépni, az igazgatósághoz címzendők, akik pedig államköltségen óhajtanak magukat felvétetni, azoknak kérvényeiket a nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszteriumhoz kell címezni, de az iskola igazgatóságánál beadni.

Bárminemű esetleges tudnivaló és tájékoztatás fentiekben kívül nyerhető az iskola igazgatóságánál szóban vagy írásban.

A folyó tanév végével az iskolából kilépő növendékek mint magtárosok, gazdák és felügyelők szeptember 15-ikére leendő belépésre a t. gazdaközönségnek szíves figyelmébe ajánlatnak. 8-2

Az adai m. kir. földmivesiskola igazgatósága

Nagy arany érem.

Paris. 1904.

Érdem jeléül.

Paris. 1904.

Nagy arany érem.

Paris. 1904.

EHRlich NÁNDOR FIA

szőlőpermetező-gyártó, épület- és díszműbádogos. 20-8

Ajánlom kitűnő minőségű saját szerkeztű szőlőpermetezőimet, melyekből 14 év óta körülbelül 20000 db van forgalomban.

Nagy raktár

Kitűnő minőségű szőlőoltó gummiszalagokból és mindennemű permetező alkatrészekből.

Javítások a saison alatt gyorsan és pontosan eszközöltenek. * Régi permetezők becsereitelnek. * Kölcsönképen használatra jó szerkeztű permetezők kiadatnak.

Minden darabért

2 évi jótállás!!

Bajai-út 11.

ZOMBOR,

BACSKA.

Bajai-út 11.

2 évi jótállás!!

Minden darabért

Viszontelárúsítóknak külön megegyezés.

